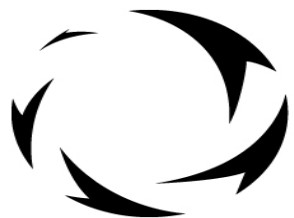

5. September 2013

DIVISIONSFORENINGEN

FODBOLDENS KRAV TIL DANSKE STADIONER

v/Claus Thomsen

Direktør, Divisionsforeningen

Introduktion

- 1. Stadionkrav
 - Baggrund
 - Hvilke krav har vi
 - Udviklingen i stadionkrav
- 2. Tilskuerudvikling
- 3. Finansiering af stadionprojekter
 - Hvad bidrager klubberne med
- 4. Strategiske fokusområder/fælles initiativer
- 5. En bæredygtig NordicBet Liga

DIVISIONSFORENINGEN

Stadionkrav

- Stadionkrav indført fra sæson 2003/2004 i SL + NB + 2. div.
- Nye stadions i f.eks. Herning, Viborg & Vejle
- Totalrenovering af stadions i f.eks. Esbjerg, Randers, Slagelse, Lyngby, Horsens & Silkeborg
- Delvis renovering af stadions i f.eks. Parken, Aalborg og Haderslev
- Der er 60 vejledende stadion krav pt. i Superligaen
- Heraf 51 obligatoriske og 9 anbefalede krav i Superligaen (lavere for NBL)
- 13 krav er deciderede fodboldrelaterede
- 24 krav er sikkerheds- og/eller myndighedskrav
- 14 krav er praktiske krav (omklædningsrum etc)
- Danske stadionkrav er næsten 100% identiske med UEFAs anbefalede mindstekrav

Stadionkrav – banen og spillepladsen

Krav nummer	Beskrivelse af krav	Superliga	Bemærkninger
0	Bane størrelse	68 x 105 m	
1	Græsareal	72 x 111 m	Sikkerhedsafstand skal overholdes - (2 m på langsider - 3 m bag baglinier.) Sikkerhedsareal kan være andet materiale end græs - ingen skarpe kanter (sarg m.m) eller niveauforskelle
2	Lysanlæg	1000 lux	Kun krav til aftenkampe i 2. division
3	Strømforsyningskilde	1 forsyningskilde	
4	Spillerbokse	2 x 13 personer	Med overdækning, beskyttet bagud. Ikke krav om varme.
5	Varme under banen	Ja	
6	Kunstgræsbane eller supplement til naturgræs	Ja	Skal være godkendt af DBU
7	Opvarmningsareal for holdene før kampen	Ja	Kampbanen eller areal udenfor stadion kan anvendes (jf. 22)
8	Plejeplan/Vedligeholdelsesplan	Ja	Plejeplan: Årsplan for pleje af banen. Vedligeholdelsesplan: ugentlig/daglig

Stadionkrav - sikkerhedsforhold

Krav nummer	Beskrivelse af krav	Superliga	Bemærkninger
10	Indkørselsmulighed for ambulance	Ja	Såvel ind på stadion som på banen
11	Førstehjælpsrum for tilskuere	Ja	
12	Kontrolrum med udsyn over stadion	Ja	1. divisionsklubber bør opfylde kravet
13	TV/video overvågning	Ja	Kravet gælder også udenomsarealerne ved indgange til stadion
14	Nødbelysning - panikbelysning	Ja	Etableres altid ved nybyggeri
15	Kontakt til politi og redningstjeneste	Ja	Kun krav ved højrisikokampe i 2. division
16	Skiltning ved tilkørselsveje og på stadion	Ja	Tilrejsende skal let kunne finde stadion
17	Sikkerhedschef	Ja	DBU uddannelse nødvendig
18	Beredskabsplan/evakueringsplan	Ja	Kun krav ved højrisikokampe i 2. division
19	Kontrollører og stewards	Ja	Bemandning tilstrækkelig, DBU uddannelse nødvendig
20	Beskyttet parkering for udehold	Ja	1. og 2. divisionsklubber bør opfylde kravet
21	Sikring af spillerpassage fra/til: omklædning - opvarmning - bane	Ja	Kun krav ved højrisikokampe i 2. division
22	Afgrænsning af banen med hegn eller rækværk	Ja	Snor ikke nok

Stadionkrav – tilskuerforhold m.v.

Krav nummer	Beskrivelse af krav	Superliga	Bemærkninger
30	Naturlig aflukning af stadion (hegn, beplantning eller bygninger)	Ja	Kun krav ved højrisikokampe i 2. division
31	tilskuerkapacitet	10.000	
32	Siddepladser	3.000	Siddeplader bør være overdækkede
33	Sæder	Ja	Individuelle med 30 cm ryglæn
34	Sektionering/adskillelse. Separat adgang og parkering for udehold	Ja	Kun krav ved højrisikokampe i 1. og 2. division
35	Højtalere og lyd	Ja	Varslingslyd kan kræves af Beredskabsmyndighed
36	Resultattavle og ure	2 tavler med ur og stilling, resultatformidling, meddelser	
37	Omlædning: Spillere	Separat omlædning pr. hold. Ens basalt udstyr til 25 pers. 2x50 m ² , sikkert - tæt på banen	Tilhørende toilet, min. 6 brusere og massagebænk til hvert hold. Et separat omlædningsrum pr. hold til trænerne anbefales. Tæt på spillerne. Mulighed for aflåsning
38	Omlædning: Dommere	Separat omlædningsrum med bad og toilet, min. 12 m ² .	Ekstra omlædningsrum, hvis begge køn er repræsenteret. Bør indeholde 1 bord og 4 stole

Stadionkrav – tilskuerforhold m.v.

Krav nummer	Beskrivelse af krav	Superliga	Bemærkninger
39	Lokale til læge og fysioterapeut	Separat lokale - tæt på spillerne. Lægeligt indrettet.	
40	Lokale til dopingkontrol	Separat lokale - toilet, venterum	Skal indeholde toilet, rindende vand, bord, 5 stole og et køleskab
41	Lokale til delegeret	Ja	Separat lokale
42	Toiletforhold	Stadion skal være forsynet med nok toiletter til alle tilskuerafsnit	Anbefaling: 1D, 1H, 1U pr. 200 tilsk. Lejede mobile toiletter accepteres
43	Handicapforhold	Særlig indgang - 10 pladser min.	Uhindret adgang og udsyn. Nemme at finde og komme til
44	Handicap toilet	1 handicap toilet	Minimumskrav. Anbefales at dette er tæt på handicappladserne på stadion
45	Separat placering af og service til udeholdets tilskuere	Ja	
46	Service og salg for alle tilskuere	Ja	Let tilgængelig
47	Adgang med/uden billet	Billetsystem kræves. Kontanter tilladt.	Billetsalgssteder skiltes tydeligt
48	Reklamemuligheder	Lokale regler og rettigheder. Afdækningsmulighed	Klub-/ejer kontrakt. Sikkerhedsafstand fra banen overholdes. TV- og sponsortaler respekteres

Stadionkrav - presseforhold

Krav nummer	Beskrivelse af krav	Superliga	Bemærkninger
50	Journalistpladser	20 pladser m. arb. muligheder	Så vidt muligt med bord og strømstik
51	Opdeling mell. TV, Radio, Skrivende	Anbefales	
52	Særlig parkering tæt på stadion	Hvis muligt	
53	Egen indgang	Anbefales	Kan være fælles for journalister, VIP'er og sponsorer
54	Egen kontrollør	Anbefales	
55	Placering til kampen	Adskilt fra VIP'er og sponsorer	Med ugeneret udsyn og så vidt muligt midt for banen
56	Presserum/arbejdsrum	Eget lokale	
57	Telefax - transmissionsstik m.v.	Skal forefindes	
58	TV-monitorer i presselokale m.v.	TV monitorer	
59	Mixed zone til interviews m.m.	Mixed zone	
60	Fotografer - arbejdsmuligheder	Plads til 5-6 fotografer	
61	Hjælpeudstyr	Til rådighed: Skamler og veste	Fotografer skal forblive i det anviste område og må ikke bevæge sig rundt om banen under kampen
62	Videoplatform	Fastmonteret og overdækket på min. 10 m2	
63	Internetforbindelse	Trådløs forbindelse på pressepladser	

Stadionkrav – lokaler m.m.

Krav nummer	Beskrivelse af krav	Superliga	Bemærkninger
70	VIP-faciliteter og sponzorområder	Separat indgang - separate lokaler. Frit udsyn - høj service	
71	Mødelokaler	Tilstede og tilgængelige	
72	Kontorfaciliteter	Ønskelige	Stadion-/ejer administration
73	Arrangementslokaler	Ønskelige	
74	Restaurant og køkken	Ønskeligt	

Udvikling i stadionkravene

- "Lov om sikkerhed og orden på stadions" (2008)
- UEFAs klublicenssystem gældende fra sæsonen 2004/2005 i Superligaen
- UEFAs klublicenssystem er standard for alle UEFAs 53 medlemslande
- UEFAs krav matchede de danske (blot få justeringer som f.eks. lysstyrke og antal siddepladser)
- Løbende vurdering af klubbernes opfyldelse af licenskrav/stadionkrav foretages af DBUs licensudvalg gældende for en sæson

DIVISIONSFORENINGEN

Væsentlige ændringer i stadionkravene

Superligaen

- Varme i banen (dispensation fra 2004/05 og egentligt krav fra 2012/2013)
 - Medfinansieres eller betales af fodbolden
- Mulighed for at spille på kunst-græs (fra 2012/2013)
- Krav til 25 timers uddannelse og autorisation af stadionkontrollører (fra 2009)
 - Betales af fodbolden
- Krav til en 20 timers uddannelse af Sikkerhedschef (fra 2012)
 - Betales af fodbolden

NordicBet

- Varme i banen (dispensation fra 2014/15 og egentligt krav fra 2017/2018)
- Krav til evakuerings- og beredskabsplan (fra 2011/12)
- Krav til sektionering af udebanefans (fra 2011/12)

* *Myndighedskrav/sikkerhedslov har stor indflydelse*

DIVISIONSFORENINGEN

Stadionkapacitet

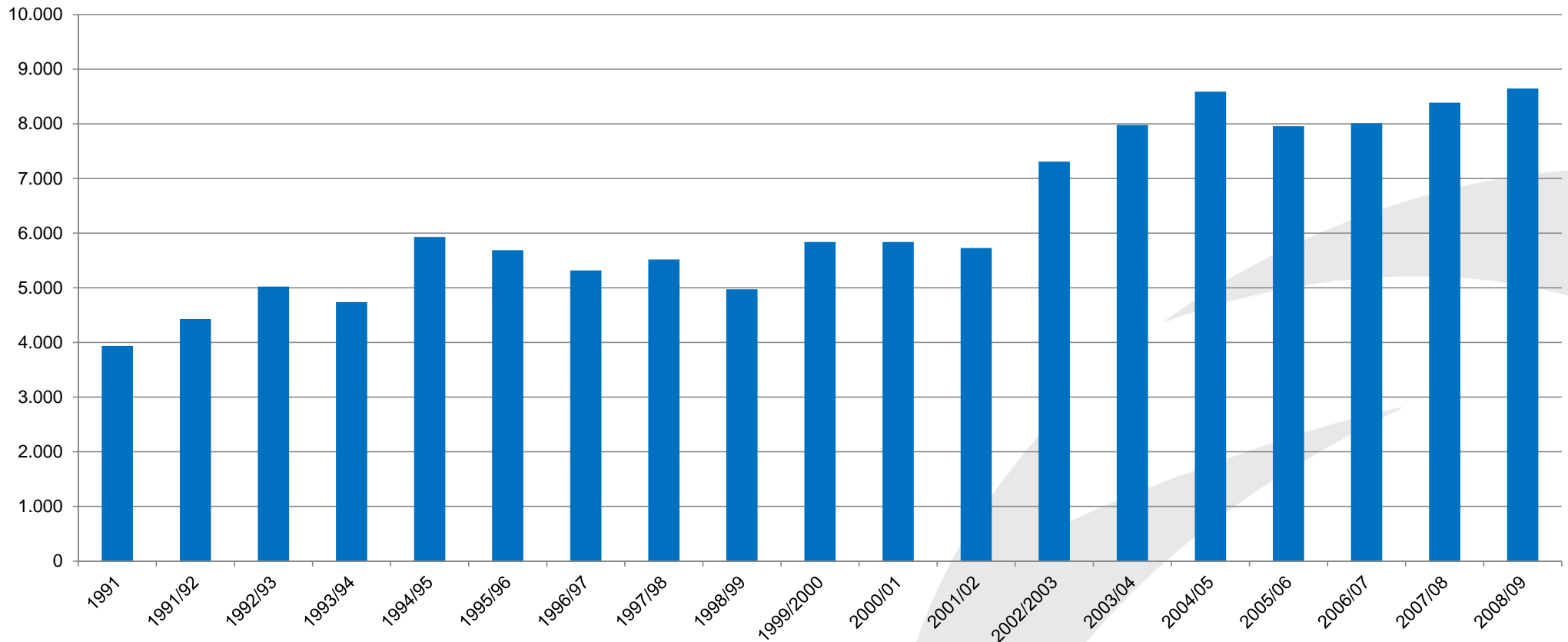
i Superligaen

Klub	Kapacitet	Siddepladser
• FC København	38.009	samtlige
• Brøndby	26.500	23.400
• AGF	19.433	samtlige
• Esbjerg	18.000	13.451
• OB	15.761	13.963
• AaB	13.800	7.800
• Randers (pt ombygning)	12.000	6.114
• FC Midtjylland	11.809	7.409
• FC Nordsjælland	10.100	9.800
• FC Vestsjælland	10.000	3.300
• Sønderjyske (pt ombygning)	10.000	3.005
• Viborg	9.566	samtlige

DIVISIONSFORENINGEN

Tilskuerudvikling i Superligaen - historisk

DIVISIONSFORENINGEN

Tilskuerudvikling i Superligaen

Sæson 2008/2009 Snit

- 1. runde 7.887
- 2. runde 8.002
- 3. runde 8.268
- 31. runde 9.732
- 32. runde 8.954
- 33. runde 12.253

Sæson 2012/2013

- 31. runde 9.330
- 32. runde 8.811
- 33. runde 12.823

Sæson 2013/2014

- 1. runde 9.113
- 2. runde 6.292
- 3. runde 8.741

"All time high"

Sæsonsnit= 8.645

*Dækningsgrad på stadion=
56%*

"Øjebliksbillede"

Sæsonsnit= 6.760

*(BIF uden hjemmebane x 2
Korrektion marts)*

Top snit 2013/14

Runde 6= 10.677

DIVISIONSFORENINGEN

Tilskuerudvikling i Superligaen

Fyldt stadion?

Sæson 2012/13

<u>Runde</u>	<u>Kamp</u>	<u>Tilskuere</u>	<u>Dækningsgrad</u>
• 31	AaB – Brøndby	10.092	73%
• 31	FCN – OB	7.031	70%
• 32	Brøndby – FCN	21.186	79%
• 33	FCK – SDR	33.215	87%
• 33	AaB – Randers	10.794	78%
• 33	FCM – AGF	9.552	80%
• 33	Horsens – BIF	9.487	91%

DIVISIONSFORENINGEN

Tilskuerudvikling i Superligaen

Fyldt stadion?

Sæson 2013/14

<u>Runde</u>	<u>Kamp</u>	<u>Tilskuere</u>	<u>Dækningsgrad</u>
• 1	BIF – FCV	18.770	71%
• 2	FCM – FCK	8.759	74%
• 4	Viborg – Brøndby	9.047	94%
• 4	FCN – FCK	7.769	76%
• 5	FCM – Brøndby	10.745	90%
• 7	Viborg – FCK	8.212	85%

DIVISIONSFORENINGEN

Finansiering & drift af stadion

- 2 privat ejede stadions i DK (FCK + Brøndby)
- Klubberne har i flere tilfælde været direkte medvirkende til at rejse kapital og finansiering til bygning og renovering af kommunale stadionprojekter
- Eks 1: 140 mill. heraf 50 fra klubben (stadionleje 4 mill. årligt)
- Eks 2: 95 mill. heraf 23 fra klubben (stadionleje 3 mill. Årligt)
- Eks 3: 45 mill. heraf 5 fra klubben (stadionleje 2.5 mill. årligt)
- Ved ovenstående eksempler på stadionleje-beløb steg stadionlejen mere end 100% årligt som følge af byggeriet
- Sponsorfaciliteter, storskærme, LED-bande systemer, højtalersystemer, kontorinventar m.v. er typiske investeringer klubberne bidrager med ved kommunale byggeprojekter på stadions
- Det er kendetegnende for kommunale bygge- og renoveringsprojekter på stadions, at klubbernes stadionleje stiger markant og værdisættes ud fra en forudsætning om, at klubberne tilbagebetaler investeringen over tid

Hvad bidrager klubberne, Divisionsforeningen og DBU med?

- Superliga-klubberne har en fodboldrelateret omsætning på 1,2 milliarder kr. årligt.
- Superligaklubberne har, inkl. tilgrænsende aktiviteter, en omsætning på 2,4 milliarder kr. årligt
- Superliga-klubbernes aktiviteter bidrager med henholdsvis 400/800 millioner kr. årligt i skatter & afgifter

DIVISIONSFORENINGEN

Strategiske fokusområder

fra sæsonen 2008/09

- Medieindtægter
- Sponsorere
- Match Day
- Øvrige indtægtsgivende forretninger

DIVISIONSFORENINGEN

Tilskuerfremmende/fælles initiativer

- DBU Sponsorship Fond uddeler årligt 4.3 mill. (igennem de sidste ca. 15 år)
- Pengene uddeles til storskærme, varme i banen, sikkerhed på stadion etc.
- I sæsonen 2010/11 lanceres "Superliga brand"
- Kortlægning europæisk Best Practice og analyse af potentielle tilskuere
- Årlig tilskueranalyse for Superligaen og generel fremme af dialog med tilskuere gennem f.eks. SLO'er (fankoordinatorer)
- CRM system
- Bedre baner

DIVISIONSFORENINGEN

Bæredygtig NordicBet Liga

- Målsætning om mindre afstand mellem Superliga og NordicBet Liga økonomisk og sportsligt
- En del af anbefalingerne i "Capacent rapporten"
- Fra 16 til 12 hold (over sæsonerne 2010/11 og 2011/12)
- Licenssystem fra sæsonen 2011/12
- Brandingstrategi a la Superligaen
- Samme turneringsregler som Superligaen
- Bedre TV-aftale (eksponering og økonomi)

DIVISIONSFORENINGEN